

Лаптоп со Windows: Безбедност и приватност

Како да бидете безбедни кога го користите Windows 10.

Windows 10 има многу моќни функции за безбедност. **Најавувањето (Sign-in)** и **Екраните за заклучување (Lock screens)** го штитат вашиот компјутер и ги спречуваат другите лица да пристапуваат до вашите информации без дозвола. Функцијата **Windows Security** ви помага да ги спречите вирусите и останатите закани.

Што ќе ви треба

Пред да го почнеме овој дел, вашиот компјутер најпрво треба да го има најновото издание на Windows, односно Windows 10. За повеќе информации за Windows 10, осврнете се на страницата 5 од ова упатство. Исто така, треба да проверите дека вашиот компјутер е поврзан на домашната Wi-Fi-мрежа и на интернет, и, ако користите глумче, проверете дали е поврзано правилно.

Исто така, ќе ви треба лозинката или ПИН-кодот што го создадовте кога го поставувате компјутерот на почеток.

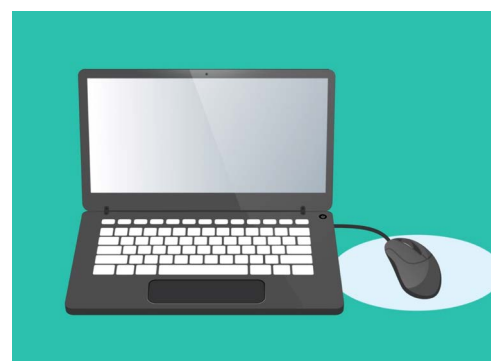
Првите чекори

Кога вашиот компјутер го покажува екранот за **Најавување (Sign-in)**, тој е заклучен и безбеден.

За да се најавите, ќе ви треба лозинката или ПИН-кодот од сметката што ја користите на овој компјутер.

За да се најавите:

1. Проверете дали екранот за **Најавување (Sign-in)** го покажува вашето име. Ако го гледате само времето, притиснете на **Enter** на тастатурата за да го видите вашето име и адресата на е-пошта на сметката.
2. Проверете дали во белото поле под името пишува **Лозинка (Password)** или **ПИН-код (PIN)**.
3. Ако пишува **Лозинка (Password)**, внесете ја лозинката за вашата сметка и притиснете на **Enter**.
4. Ако пишува **ПИН-код (PIN)**, внесете го вашиот **ПИН-код (PIN)**. Ако компјутерот не се отклучи откако ќе го внесете последниот број, едноставно притиснете на **Enter**.
5. Екранот за **Најавување (Sign-in)** ќе исчезне и ќе се појави **Работната површина (Desktop)**.

Најавете се на вашиот компјутер со ПИН-код или лозинка

Лаптоп со Windows: Безбедност и приватност

Како да го направите вашиот компјутер безбеден

Важно е вашиот компјутер да биде безбеден секогаш кога не го користите, со цел да ги заштитите вашите информации.

Метод 1: Изгаснете го!

Windows 10 е дизајниран да биде безбедно да го притиснете копчето за напојување секојпат кога ќе завршите со работа. Најпрво треба да ја зачувате вашата работа и да ги затворите сите отворени апликации.

Тогаш притиснете го еднаш кратко копчето за напојување. Вашиот компјутер ќе се исклучи. За да го употребите повторно, вклучете го и најавете се со ПИН-кодот или со лозинката.

Метод 2: Заклучете го компјутерот

Ако сакате да се оддалечите од компјутерот за кратко време, и не сакате да ги затворите сите апликации, можете да го заклучите екранот. Вака нема да се зачува вашата работа, па најдобро е најпрво да го зачувате она што го работите, за секој случај.

За да го заклучите компјутерот:

1. Кликнете на копчето **Старт (Start)** во долниот лев агол.
2. На левата страна на **менито Старт (Start menu)** најдете го малиот круг. Ова е **иконата на вашата корисничка сметка**.
3. Кликнете на иконата за да се појави менито, и во ова мени, кликнете на **Заклучи (Lock)**.
4. Ќе се појави **Екранот за заклучување (Lock screen)** што го покажува времето.
5. За да се најавите повторно, притиснете на кое било копче на тастатурата за да се појави екранот за **Најавување (Sign-in)**.
6. Најавете се со лозинката или ПИН-кодот и ќе се појави **Работната површина (Desktop)**, што ќе изгледа исто како што беше пред да го заклучите екранот.

Икона на корисничката сметка на Windows 10

Метод 3: Автоматско заклучување

Ако немате намера да работите на компјутерот подолго време, тој ќе се заклучи автоматски. Исто така, може да го заклучи екранот.

За да го разбудите компјутерот, притиснете го еднаш **Копчето за празно место (Space bar)** на тастатурата.

Ако не се случи ништо, притиснете го кратко **Копчето за напојување (Power button)**.

Потоа, најавете се со вашиот ПИН-код или лозинка за да го отклучите компјутерот.

Лаптоп со Windows: Безбедност и приватност

Како Windows 10 ги користи известувањата

Windows 10 врши голем број задачи во заднината за да го ажурира и обезбеди вашиот компјутер. Одвреме навреме, ќе ве известува што прави така што ќе прикаже **известување**.

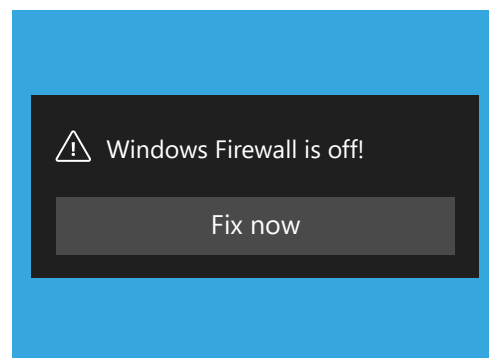
Известувањата се појавуваат во долниот дел на екранот, а исто така, и други апликации и веб-страници може да праќаат известувања.

Повеќето известувања исчезнуваат по еден момент, што значи дека не се итни или значајни.

Ако известувањето е од апликација или веб-страница во која имате доверба, можете да кликнете на него за повеќе информации што треба да направите.

Како Windows 10 праќа итно известување

Понекогаш Windows 10 сака да ве извести за нешто важно. Го прави тоа со праќање скок-известувања што се гледаат на вашиот екран сè додека не преземете дејство.

Важните известувања ќе се прикажуваат на екранот сè додека не преземете дејство

Некои известувања на Windows 10 се појавуваат во средината на екранот и паузирајте сè што правите сè додека не преземете дејство. Примерот отспротива вели дека Windows 10 треба да инсталира едно важно ажурирање. Ќе треба да кликнете на копчето за да го почнете ажурирањето, или кажете му на компјутерот дека ќе го извршите ажурирањето подоцна.

Итните известувања ќе исчезнат штом ќе се реши проблемот за кој добивте известување.

Итните известувања ќе исчезнат штом ќе се реши проблемот за кој добивте известување

Лаптоп со Windows: Безбедност и приватност

Како Windows 10 ве штити од вируси

Windows 10 вклучува вградена **Windows Security** што функционира во заднината за да го штити вашиот компјутер.

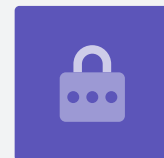
За да проверите дали **Windows Security** функционира:

- 1.** Побарајте го **белиот штитник** во долниот десен дел на екранот. Ако не можете да го видите, кликнете на малечката стрелка да за прикажете неколку дополнителни икони, а штитникот ќе биде меѓу нив. Кликнете на штитникот.
- 2.** Ќе се отвори мениот на **Windows Security**. Можете да го истражите ова мени за да дознаете како Windows Security го штити вашиот компјутер.
- 3.** Ако некогаш имате проблем со безбедноста, упатствата како да го решите проблемот ќе се појават во ова мени. Можете да го затворите мениот со кликување на **X** во горниот десен агол.

Икона за Безбедност на Windows

Дополнително на **Windows Security**, можеби ќе сакате да купите софтвер против вируси за дополнителна заштита. Можете да го купите од продавница или од веб-страница. Имајте на ум дека софтверот против вируси вообичаено има постојани трошоци за претплата, па затоа, прочитајте ги внимателно сите услови и одредби пред да се претплатите.

Како да ја блокирате веб-камерата на вашиот компјутер

Повеќето компјутери имаат малечка вградена камера наречена веб-камера. За да проверите дали вашиот компјутер има веб-камера, проверете дали во горниот дел на екранот има малечко крукче.

Оваа камера е корисна за да вршите видеоповици, а вашиот компјутер ќе ја вклучи автоматски штом ќе ви треба.

И покрај тоа што е малку веројатно, можно е некој да добие пристап до вашата камера и да ја вклучи без ваша дозвола.

За да се заштитите од ова, едноставно земете мало парче леплива лента и ставете ја преку камерата!

Лаптоп со Windows: Безбедност и приватност

Сè за Windows 10

Сè што треба да знаете за Windows 10, вклучувајќи што е, како да проверите дали го имате и како да го инсталирате на вашиот компјутер ако го немате.

Што е Windows 10 и зошто ми треба?

На сите компјутери им треба посебен вид софтвер за да работи, наречен оперативен систем. Оперативниот систем Windows 10 го дизајнира и продава компанијата Microsoft.

Windows 10 ви овозможува на вашиот компјутер да отворате документи, да слушате музика, да гледате видеозаписи, да праќате е-пошта, да прегледувате на интернет и многу други задачи. Исто така, му ги обезбедува на вашиот компјутер најновите безбедносни функции, и така, го штити од вируси и други закани.

За да ги следите упатствата за фиксниот компјутер и лаптопот со Windows, ќе треба да ја имате најновата верзија на Windows, а тоа е Windows 10.

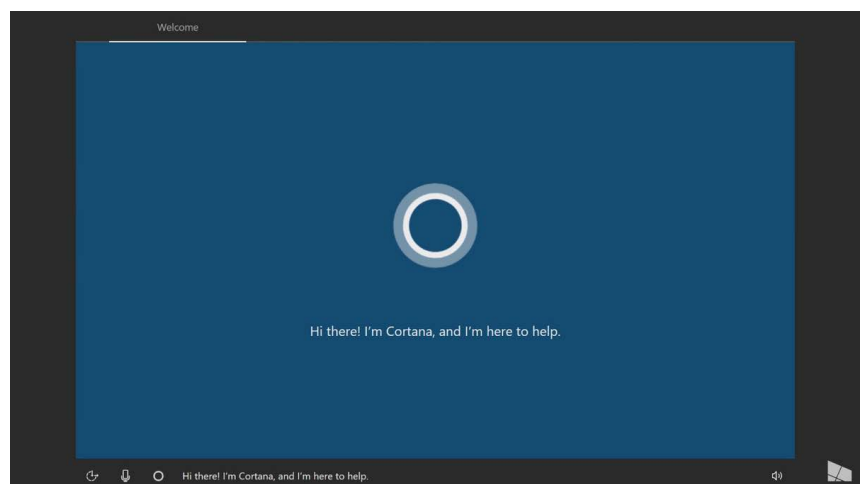
Како можам да видам дали го имам Windows 10?

Повеќето нови компјутери имаат Windows 10 и вашиот компјутер би требало да има официјална лепенка што покажува дека на компјутерот е инсталиран Windows 10.

Но, се разбира, овие лепенки може да се истрошат и да паднат. Најдобриот начин да бидете сигурни дека вашиот компјутер има Windows 10 е да го вклучите и да видите дали се стартува Windows 10.

Притиснете го копчето за напојување за да го вклучите компјутерот. Додека се стартува, ќе забележите неколку различни екрани, како на пример, логото на производителот или некои технички информации, но по одредено време, компјутерот ќе се подготви за работа. Штом компјутерот ќе го заврши стартувањето, ќе прикаже еден од следните екрани:

Ако го видите екранот **Здраво! (Hi there!) Јас сум Кортана (I'm Cortana)**, тоа значи дека Windows 10 е веќе инсталиран на вашиот компјутер и дека единственото нешто што треба да го направите е да го поставите пред да можете да го употребите.

Екранот на Кортана покажува дека Windows 10 е инсталиран, но треба да се постави на вашиот компјутер

Лаптоп со Windows: Безбедност и приватност

Кога ќе се подготвите за ова, упатството *Laptop со Windows (Windows laptop): Поставување (Set up)* ќе ви помогне да ја извршите постапката за поставување.

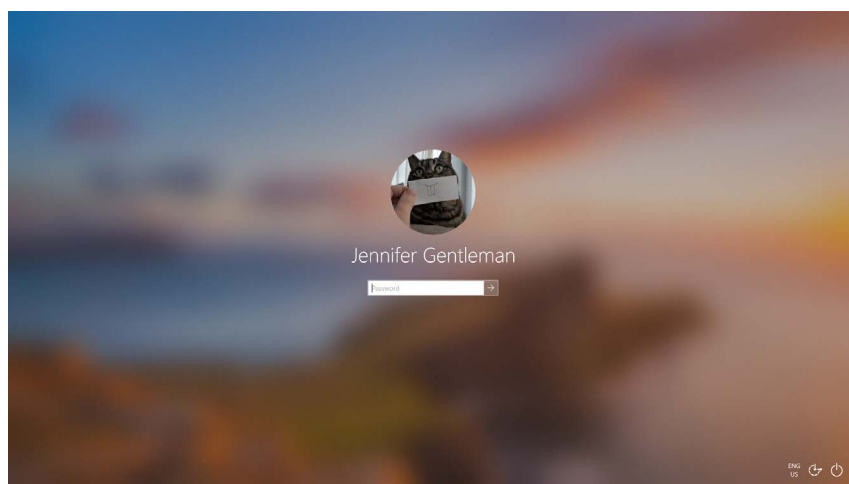
Постојат уште два други екрани на кои можете да видите дали Windows 10 е веќе инсталиран на вашиот компјутер:

Ако видите слика со време во долниот лев агол, тоа е **Екранот за заклучување (Lock screen)** на Windows 10. Притиснете го **Копчето за празно место (Space bar)** за да го прикажете **Екранот за најавување (Sign-in screen)**.

Ова е екранот за заклучување на Windows 10

Ако видите голема тркалезна слика на профил и место во кое можете да внесете лозинка или ПИН-код, тоа е екранот за **Најавување (Sign-in)** и тоа значи дека вашиот компјутер има Windows 10. И другите изданија на Windows имаат екран за најавување, но можете да ги разликувате по тоа што имаат помали, четириаголници слики на профил.

Вашиот екран за најавување може да изгледа малку различно, но ако сликата на профил е голема и тркалезна како прикажаната, вашиот компјутер веќе има Windows 10

Ако видите некој друг екран, тогаш на вашиот компјутер нема инсталиран Windows 10. За да го добиете Windows 10 на вашиот компјутер, ќе треба да го купите, а ова упатство ќе ви покаже како.

Лаптоп со Windows: Безбедност и приватност

Што да правам ако мојот компјутер е веќе користен?

Ако ви дале или сте купиле користен компјутер, пред да продолжите, најдобро е да извршите целосно ресетирање.

Ресетирањето ќе ги отстрани личните детали, датотеките, програмите на претходниот сопственик и ќе го подготви компјутерот за поставување. Упатството *Лаптоп со Windows (Windows laptop) Подготовка за поставување (Prepare to set up)* ќе ви покаже како да го направите тоа. Можете да почнете со упатството кога ќе бидете готови.

Како да проверам дали Windows 10 е ажуриран?

Windows 10 секогаш функционира во заднина за да обезбеди дека компјутерот е ажуриран. Го прави тоа со преземање ажурирања и нивна автоматска инсталација.

Но, ако вашиот компјутер не бил вклучен долго време, или само што сте го купиле, треба да проверите дали постојат ажурирања што се издале додека не сте го користеле.

Пред да почнете, проверете дали компјутерот е поврзан на интернет преку домашната Wi-Fi-мрежа.

1. Кога вашиот компјутер ќе ја прикаже **Работната површина (Desktop)**, кликнете на **Старт (Start)**.
2. Во левиот панел што ќе се појави, кликнете на иконата со запченикот. Ќе се појави **почетниот панел на Параметрите на Windows (Windows Settings home panel)**.
3. На **почетниот панел на Параметрите на Windows (Windows Settings home panel)** побарајте ја опцијата **Ажурирање и безбедност (Update & Security)** и кликнете на неа.
4. Ќе се појави опцијата **Ажурирање на Windows (Windows Update)**. Кликнете на сивото поле што вели **Провери ажурирања (Check for updates)**.

Кликнете на Ажурирање на Windows (Windows Update) за да проверите дали има достапни ажурирања

Вашиот компјутер ќе ги побара и ќе ги преземе ажурирањата, ако ги има.

Понекогаш Windows 10 добива **Главно ажурирање (Major Update)**. Наместо да го инсталирате во заднина, на компјутерот ќе се појави скок-поле што ќе ве праша дали ви одговара ова време за да прекинете да работите, и ќе ви побара да причекате неколку минути за да го инсталира ажурирањето и да го рестартира Windows 10.

Со ова ќе се изврши надградба на вашиот компјутер во нова верзија на Windows 10, со дополнителни функции и подобрувања. Не грижете се, овие ажурирање се бесплатни!

Лаптоп со Windows: Безбедност и приватност

Како можам да проверам која верзија на Windows 10 ја имам?

Можете да ја проверите вашата верзија на Windows 10 во **Параметрите на Windows (Windows Settings)**.

Бидејќи **Параметрите на Windows (Windows Settings)** треба сè уште да бидат видливи, а опциите за **Ажурирање на Windows (Windows Update)** отворени, прелистајте надолу по страницата со глумчето за да ги најдете **Информациите за верзија на оперативен систем (OS build info)**.

Проверете ги, и на следната страница, во **Спецификациите на Windows (Windows specifications)**, можете да ја најдете **верзијата**.

Ако бројот на вашата верзија не е **1903**, некои од екраните во видеозаписот може да изгледаат малку различно од вашиот компјутер, но сепак ќе можете да ги следите поголемиот дел од чекорите, и едноставно да ги гледате останатите делови.

Windows specifications

Edition	Windows 10 Enterprise
Version	1903
Installed on	4/16/2019
OS build	18362.63

Во спецификациите на Windows можете да ја видите верзијата

Како можам да ја добијам најновата верзија на Windows 10?

Најновото **Главно ажурирање (Major Update)** за Windows 10 обично го преземаат **Параметрите на Windows (Windows Settings)** во заднина.

Но, исто така, можете да ги преземете овие **Главни ажурирања (Major Updates)** и сами. Одете на www.microsoft.com/en-au/software-download/windows10 за упатства како да ја користите **Помошната алатка за ажурирање (Update Assistant Tool)**.

Што ако немам Windows 10?

Ако вашиот компјутер нема Windows 10, ќе треба да го купите и да го инсталирате на вашиот компјутер. Најпрво, важно е да проверите дали вашиот компјутер може да работи со Windows 10.

Речиси сите компјутери произведени после 2015 г. работат со Windows 10, но ако не сте сигурни, можете да најдете повеќе информации на www.microsoft.com/en-au/windows/windows-10-specifications

Како можам да го купам Windows 10?

Windows 10 се продава во повеќето продавници за компјутери, или можете да го купите онлајн.

Кога купувате Windows 10 од локална продавница, она што вообичаено го добивате се нарекува **Клуч за производ (Product Key)**.

Навистина е важно да го чувате вашиот **Клуч за производ (Product Key)** на безбедно место, бидејќи без него, Windows 10 нема да работи.

Чувајте го клучот на производот на Windows 10 на безбедно место

Лаптоп со Windows: Безбедност и приватност

За да купите Windows 10 онлајн од Microsoft, употребете го веб-прегледувачот за да одите на: www.microsoft.com/en-au/store/b/windows

Microsoft продава три изданија на Windows 10, наречени **Домашно, Професионално** и **Професионално за работни станици**. Професионалните изданија содржат најдобри функции за големи претпријатија, па така, Домашното издание е она за вас!

Едноставно следете ги упатствата на веб-страницата, и ќе можете да го инсталирате Windows 10 за кратко време!

Треба да купите Windows 10 само од веродостојна продавница, или директно од Microsoft. Некои продавници нудат Windows 10 по пониски цени, но тие копии обично се фалсификувани. Фалсификуваните копии може да изгледаат исто како вистинскиот Windows 10, но освен што се незаконски, тие може да претрпеле промени, за да им овозможат на злосторници пристап во вашиот компјутер и кражба на личните информации.

Како да го добијам Windows 10 на мојот компјутер?

Пред да го инсталирате Windows 10, би било добро да направите резервна копија од датотеките на УСБ-меморија или на тврд диск.

За да го добиете Windows 10 на вашиот компјутер, следете ги упатствата дадени после набавката.

Кога купувате Windows 10 од локалната продавница, упатствата се вклучени со вашиот **Клуч на производот (Product Key)**.

Кога купувате Windows 10 онлајн, упатствата се појавуваат на екранот.

Можете да добиете повеќе информации за инсталацијата на Windows 10 на веб-страницата на Microsoft, на www.microsoft.com/en-au/software-download/windows10startfresh